

Список використаних джерел:

1. Sands E. G., Bakthavachalam V. Ranking Countries and Industries by Tech, Data, and Business Skills. 2019. URL: <https://hbr.org/2019/05/ranking-countries-and-industries-by-tech-data-and-business-skills> (дата звернення 21.10.2020).
2. Діджиталізація – запорука успіху сучасного бізнесу. URL: <http://shels.com.ua/digitization.htm?sl=UA> (дата звернення 24.10.2020).
3. Діджиталізація – це лише початок». URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ek> (дата звернення 24.10.2020).
4. Діджиталізація аутсорсингу: як по-новому вирішувати звичні завдання. URL: <https://mind.ua/openmind/20188945-didzhitalizaciya-autsorsingu-yak-po-novomu-virishuvati-zvichni-zavdannya> (дата звернення 21.10.2020).
5. Король С. Я. Діджиталізація економіки як фактор професійного розвитку. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics», №18 (2019). С. 67-73 (дата звернення 24.10.2020).
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 21.10.2020)/
7. Плікус І. Й., Осадча О. О., Жукова Т. А. Розвиток професії «бухгалтер» в умовах цифрової адженди: емпіричні дослідження щодо майбутнього професії. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 29. С. 589-594 (дата звернення 21.10.2020).
8. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабміну України № 67-р від 17.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (дата звернення 24.10.2020).
9. Тренд чи неминучість? Експерти про діджиталізацію. URL: <https://evo.business/trend-chi-neminuchist-eksperti-pro-didzhitalizaciyu> (дата звернення 20.10.2020)/

ЦИФРОВІЗАЦІЯ – НОВА РЕАЛЬНІСТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ

Артем'єва О. О., канд. екон. наук, доцент, Гаврилішин О. О., бакалавр, Університет державної фіскальної служби України, місто Ірпінь

Сьогодні, коли цифрові інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) дедалі більше проникають в усі сфери життєдіяльності людини, а інформація у цифровому вигляді більш повно розкриває всі відомості про навколишній світ, про процеси, що протікають у ньому і сприймаються людиною та інформаційно-комунікаційними системами, потрібно постійно і зважено оцінювати як можливості, які надає цифровізація для розвитку суспільства та бізнесу, так і загрози, які вона несе перш за все економічній і національній безпеці держави.

Немає сумніву в тому, що світ цифрових технологій – це не лише новий логічний етап розвитку технологічної сфери людства, а й усієї існуючої правової та соціально-політичної реальності. Поки ще не існує загальноприйнятих і гармонізованих визначень та правових дефініцій, однак цифрові технології вже стрімко захоплюють плацдарми для наступу. А цифровізація стає найважливішим фактором економічного зростання економіки будь-якої країни і взагалі являється сучасним трендом розвитку.

Найбільш прогресивними у сфері впровадження цифровізації є такі країни: США, Китай та «Digital 5», яка включає Велику Британію, Ізраїль, Нову Зеландію, Південну Корею, Естонію. Ці країни розробляють та фінансують державні програми із дослідження і застосування технології блокчейн (англ. blockchain, block – блок, chain – ланцюжок), яка виникла ще в 2009 році і на сьогодні є унікальною технологією, що дозволяє захистити суб'єкти обміну інформацією від загрози розкриття конфіденційної інформації й забезпечити достовірність одержуваної інформації. Поширення блокчейна відбувається в багатьох галузях життєдіяльності людини, як то фінансова, захист інтелектуальної власності, організація документообігу, електронне голосування, захист критичної інфраструктури та інше.

Якщо економісти світу почали виділяти в окрему категорію «цифрову економіку» ще в 90-х роках ХХ століття, то на європейському рівні вагомість дана категорія отримала лише в 2010 році під час розгляду Європейською Комісією «Цифрового порядку денного для Європи» або Digital Single Market Strategy в рамках стратегії «Європа 2020» [4]. Важливою складовою Цифрового порядку Європейського Союзу (ЄС) є створення Єдиного цифрового ринку (Digital Single Market). Для України, чия економічна політика спрямована на створення всіх умов до інтеграції до ЄС, також враховувалася окреслена стратегія Європи.

Першим кроком, на державному рівні, для розвитку цифрової економіки в Україні стало розроблення у 2016 році концептуальних засад цифровізації, які відображені у спільному проєкті «Цифрова адженда України – 2020» [7]. У 2018 році, опираючись на вже існуючий проєкт реалізації цифрової економіки в Україні, Кабінет Міністрів України ухвалив «Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки» [5].

Проте, у проєкті «Цифровий порядок денний» були зазначені інші очікувані результати на основі глобальних індексів розвитку (табл.1). Так, відповідно до даного документу, Україна в 2020 році повинна займати наступні позиції:

- №40 у рейтингу Networked Readiness Index (WEF) – індекс мережевої готовності, показник яких характеризує рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій;
- №40 у рейтингу Global Innovation Index (INSEAD, WIPO) – глобальний індекс інновацій;
- №50 у рейтингу Global Competitiveness Index (ITU) – індекс глобальної економічної конкурентоздатності.

Таблиця 1

Показники глобальних індексів розвитку цифрової економіки для України

№ з/п	Показник	Роки			
		2016	2017	2018	2019
1.	Global Innovation Index (INSEAD, WIPO)	56	50	43	42
2.	ICT Development Index (ITU)	78	79	74	71
3.	Global Competitiveness Index (WEF)	85	81	83	80

Джерело: [1]

Відповідно до даних світових рейтингів, Україна в 2018 році стрімко покращила свою позицію і мала тенденцію до отримання очікуваного результату у 2020 році. Проте в 2019 році, рейтинг України кардинально не змінився, для того, щоб в 2020 році вийти на потрібні результати. А досягнення очікуваного результату за один рік є просто неможливим. Станом на кінець 2019 року Кабінет міністрів України та Європейський Союз підписали нову Програму підтримки електронного урядування та цифрової економіки в Україні на 25 млн. євро. Основною метою цього є оцифрування 100% державних послуг до 2024 року.

Оскільки цифровізація безпосередньо пов'язана із мережею Інтернет, то можливість її розвитку прямо пропорційно залежить від його наявності, доступності, географічній місцевості населеного пункту. Тому розглянемо динаміку змін використання мережі Інтернет в Україні (рис. 1).

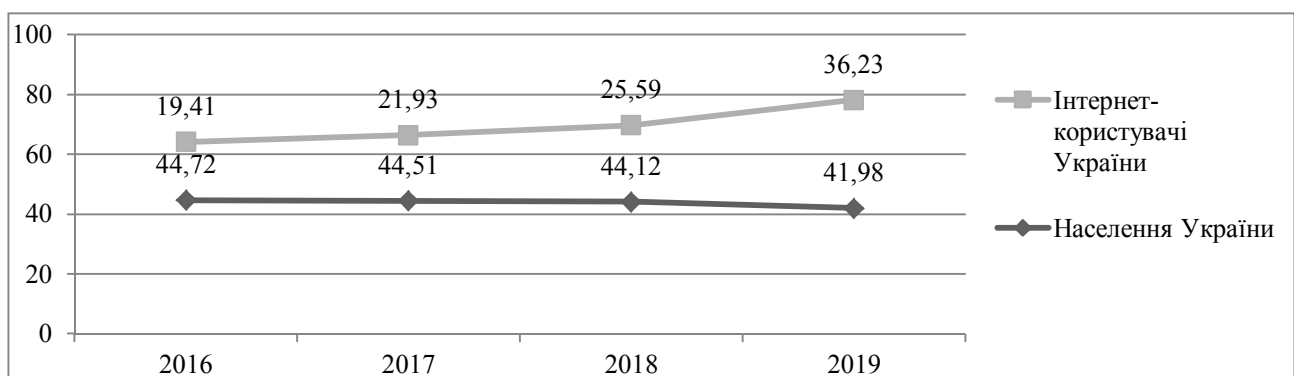


Рис. 1. Динаміка використання Інтернету в Україні

Джерело: [7]

Відповідно до даних рис. 1, кількість користувачів Інтернетом в Україні збільшується щорічно, а пік був саме в 2019 році. Аналіз показує, що в період із 2016-2018 років в Україні частка Інтернет користувачів складала в середньому 22,31 %. В 2019 році частка Інтернет користувачів у відношенні до загального населення України становила 86,3%. А в 2020 році цей показник буде ще більшим.

Зараз, в Міністерстві цифрової трансформації постало питання про створення в Україні віртуальної вільної економічної зони, оскільки багато іноземних компаній очікують створення такої зони та стають в чергу, щоб відкрити свій бізнес в Україні. Вважається, що віртуальна вільна економічна зона для ІТ-компаній зі спеціальним податковим режимом «Дія.City» буде найбільшим в Європі технологічним хабом. Плановані зміни також передбачають заміну податку на прибуток податком на виведений капітал за ставкою 10%, єдиний соціальний внесок у розмірі 22% від мінімальної заробітної плати та 1,5% військового збору, податки на працю передбачають 5% податку на доходи фізичних осіб. Також, резидентами економічної зони зможуть стати тільки ті ІТ-компанії, діяльність яких буде відповідати спеціально розробленим класифікаторам видів економічної діяльності (КВЕД) «Дія.City». Міністерство цифрової трансформації ставить за мету довести частку ІТ і креативних індустрій до 10% ВВП з нинішніх 3-4% [8].

Виділимо найбільш важливі досягнення, які вже були зроблені на шляху до цифровізації в Україні:

1) більшість вітчизняних бізнесів уже «приміряли» на себе інтернет-продажі, їхня частка в українському ритейлі становить близько 4%, а середньосвітовий рівень – 16%. Показово, що в світову п'ятірку лідерів зараз входять компанії, що працюють винятково чи переважно у e-commerce.

2) змінився вітчизняний рекламний ринок. На початку 2000-х головним рекламним каналом було ТБ. Інтернет як середовище просування повільно, але впевнено відвоював свою частку. Вже в 2017 році вперше в історії витрати компаній на інтернет-рекламу перевищили витрати на ТБ- і зовнішню рекламу.

3) комунікація зі споживачем за допомогою цифрових каналів. Цей тренд рухають самі ж клієнти. А ті компанії, які не готові реформуватися під їхні запити або роблять це повільно, поступово втрачають своїх клієнтів.

Крім позитивних змін є фактори, які гальмують так звану діджитал-трансформацію або цифровізацію України і тим самим тримають її у хвості цифрових рейтингів:

1) держава не стимулює підприємців змінювати бізнес-процеси, хоча саме вона повинна стати драйвером подібних змін. Відмінним прикладом того, як держава здатна це робити є система електронних державних закупівель ProZorro і система електронних аукціонів ProZorro. Продажі. Проте скільки ж недоліків та критики має саме ця система.

2) внутрішні бізнес-процеси українських компаній не є пріоритетом самого бізнесу. Компанії завжди орієнтовані на зростання продажів і отримання прибутку. А результат від оптимізації внутрішніх процесів, зокрема й цифровізації, він є не таким очевидним та є триваліший у часі.

3) складність ухвалення рішень про впровадження змін. Цифровізацію неможливо зробити одним підрозділом або однією людиною. Всі рішення про трансформацію ухвалюються колективно, що найчастіше проблематично і довго.

Неврегульованість в Україні багатьох політико-правових питань, пов'язаних із бурхливим розвитком інформаційно-комунікаційної сфери з появою цифрових технологій, набула ознак небезпеки, оскільки зростання складності процесів комунікації, підвищило якість ризиків та загроз, які виявилися настільки складними і всеосяжними, що їх рівень зростає в порівнянні із можливістю протистояти їм за допомогою норм діючого права. На цьому тлі прогресує, скажімо, виникнення нового виду злочинності – організованої кіберзлочинності (рис. 2).

Стрибок кількості всіх кіберзлочинів відбувся саме у 2017 році, а саме було зафіксовано 1795 справ, в 2018 – 1023, а в 2019 році найбільша кількість – 1859. Тобто розширення цифрового сервісу, індивідуалізація багатьох видів послуг підвищили до критичного рівня загрозу шахрайства з боку широкого кола користувачів або провайдерів, а ризики витоку інформації вимагають постійної уваги держави до підвищення рівня захисту електронних систем.

Таким чином, попри всі складнощі, цифровізація є процесом, який повинен бути одним із пріоритетів для сучасного вітчизняного бізнесу.

Кожному на цьому шляху варто почати з себе й оцінити, наскільки його компанія просунулася у впровадженні технологій. Саме використання цифрових інструментів дає змогу бізнесу персоніфікувати контакт із клієнтом та набагато швидше й у більшому обсязі отримувати зворотний зв'язок. А головне, це є запорука успішного розвитку будь-якого продукту і перемоги в конкурентній навіть світовій боротьбі. Важливо не відстати саме зараз, дати суспільству та Україні можливість створювати і надихати, а не споживати й наслідувати.

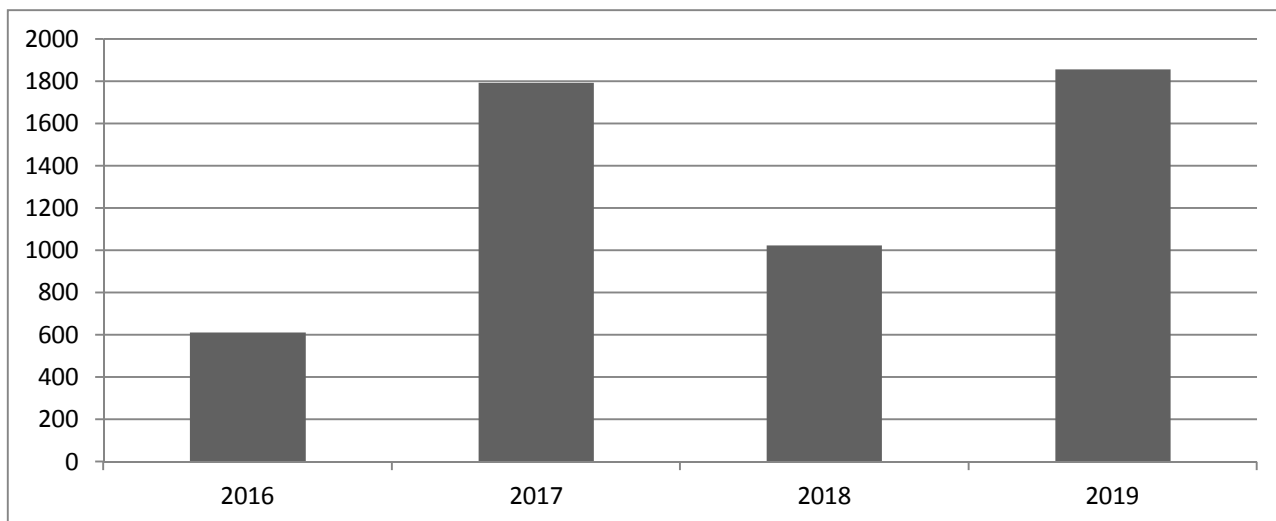


Рис. 2. Динаміка кіберзлочинності в Україні

Джерело: [3]

Гарна новина для України в цифровізації – сучасний світ влаштований так, що навіть країни, які тільки стають на цей шлях, мають рівні шанси з тими, хто давно ним йде. Погана – якщо Україна не будемо рухатися в цьому напрямі швидше за інших, то програє. А сказати, що цифрова трансформація в нашій державі не відбувається, не можливо, тому що багато кроків у цьому напрямі вже є зробленими.

Список використаних джерел:

1. World Economic Forum (2019), «The Global Competitiveness Report 2016-2018», URL: <http://www3.weforum.org/docs/GCR20172018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017-2018.pdf>. (дата звернення: 26.10.2020)
2. Кабмін та ЄС підписали Програму підтримки цифрової економіки в Україні на 25 млн євро. URL: <https://ua.112.ua/ekonomika/kabmin-ta-yes-pidpysaly-prohramu-pidtrymky-tsufrovoi-ekonomiky-v-ukraini-na-25-mln-ievro-525337.html> (дата звернення 26.10.2020).
3. Офіційний сайт Кіберполіції в Україні. URL: <https://cyberpolice.gov.ua/results/2020/>. (дата звернення 27.10.2020).
4. Повідомлення Європейської комісії для Європейського парламенту, Ради економічного і соціального комітету та Комітету регіонів. Європейська комісія, Брюссель, 19.05. 2010. URL: eump.org/system/Цифровий%20порядок%20денний%20для%20Європи.pdf (дата звернення 26.10.2020).
5. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабміну

України № 67-р від 17.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (дата звернення 27.10.2020).

6. Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> (дата звернення: 26.10.2020)

7. Цифрова аджента в Україні – 2020. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>. (дата звернення: 26.10.2020)

8. Цифровізація бізнесу: як Україні встигнути за світовими трендами. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/12/26/643874/> (дата звернення 27.10.2020).

ОПОДАТКУВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Артем'єва О. О., канд. екон. наук, доцент, Денисовець Н. О., студентка, кафедри бухгалтерського обліку, Заклад вищої освіти Міністерства Фінансів України «Державний податковий університет», м. Ірпінь, Україна

Загальний стан розвитку агропромислового комплексу України пов'язаний з постійними змінами облікового та податкового законодавств, які були здійснені відповідно до загальної стратегії євроінтеграції. Ефективне функціонування сільськогосподарських підприємств забезпечується не лише самими підприємствами, а й державною підтримкою даної сфери, зокрема через надання різного виду податкових пільг. Прибутковість та безперервність діяльності агропромисловості напряду пов'язана з стабільністю та доцільністю податкового законодавства, яке забезпечуватиме оптимальне податкове навантаження. Згідно з цим керівники підприємств будуть приймати відповідні рішення стосовно формування облікової бази основних показників діяльності.

Загальні умови діяльності агровиробників супроводжуються постійною невизначеністю їхнього становища через зміни у зовнішньому середовищі та непередбачуваним об'єктом діяльності, що робить таку діяльність ризиковою і менш конкурентоспроможною.

Для економіки України аграрний сектор є важливою галуззю. В першу чергу, основу експорту України становить сировинна продукція і продукція сільського господарства. Згідно даних Державної служби статистики України в структурі експорту за перше півріччя 2020 року 16% займали продукти рослинного походження; 11,2% жири та олії тваринного або рослинного походження [1].

Законодавством України передбачено можливість вибору сільськогосподарським підприємством однієї з двох систем оподаткування: загальна або спрощена. Загальна система передбачає умови як і для звичайних підприємств, а саме основою є податок на прибуток (18%).

Спрощена система передбачає сплату єдиного податку четвертої групи. Єдиний податок замінює податок на прибуток, плату за майно та рентної плати за спеціальне використання води. Розмір ставок податку з одного гектара сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду залежить від